

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

"Ақшадан қорқу": Кедейлік психологиясы деген не?ЖАРИЯЛАНДЫ
03.12.2023СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/147451/>**«Кедейлік-бұл жалқаулықтың немесе немқұрайлықтың нәтижесі»****— Наполеон Хилл**

Кедейлік психологиясы - адамдардың табысқа жетуіне және көбірек табыс табуына кедергі келтіретін жалпы сана. Ол адамға ата-анасынан және жақын ортасынан тұқым қуалау арқылы беріледі. Ойыңызды, әдеттеріңізді, өмірге деген көзқарасыңызды өзгерту арқылы одан құтылуға болады.

«Кедей ойлаудың» басқа да белгісі: болу емес, пайда болу ұмтылысы. Өзіңізді бай және табысты деп көрсетуге деген ұмтылыс адамды маңызды нәрселерден алшақтатады. Ол уақытын перспективалы жобаларға, бизнес құруға немесе өзін-өзі дамытуға емес, айналасында табыс атмосферасын құруға алып келеді. Кедейлік психологиясы бар адам ойы тар адамдармен жиі достасып, араласады. Үнемі қиын өмірді айтып, жұмыстың жоқтығын айтып, уақытында жалақы алудан басқа ештеңеге ойламайды. Мұндай психологиясы бар адамдар көбіне несие алуға құмар. Көп жағдайда алынған ақша маңызды заттарға емес, мәртебелік элементтерге жұмсалады.

Өзін-өзі аяу және өзін төмен бағалау

«Нашар» ойлау жеке тұлғаның күшті жақтарына және оның мүмкіндіктеріне назар аударуды қиындатады. Адам өзінің әлсіз жақтарына назар аударады және өзін-өзі бағалаудан зардап шегеді. Бұл жалған синдромның дамуына әкеледі және оның әрекет етуіне жол бермейді.

Ашкөздік пен бәрін үнемдеуге деген ұмтылыс

Кедейлік психологиясы бар адамдар жеңілдіктер, акциялар мен сатылымдарды қуып, бос уақыттарын соған арнайды. Шығынға бұл тәсіл қаражатты жинақтау мен біртіндеп байытудың кепілі болуы керек. Дегенмен, маңызды нәрсеге (тамақ, киім) үнемдеу сараңдықтың белгісі.

Жағдайды түзеп, кедейлік психологиясынан арылуға болады. Наполеон Хиллдің «Ойлан және бай бол» атты кітабын да өзін-өзі дамытуды қажет етеді дейді. Сол сияқты өз қиялыңызды дамытыңыз, армандарыңызды жүзеге асыру әркет жасаңыз. Ең алдымен кедейлік психологиясынан арылу үшін:

- Өзіңді аяп, басқалармен салыстыруды доғар;
- Өз өміріне жауапты бол;
- Теріс монетарлық көзқарастарды өзгерту (бастау үшін «Ақша жоқ» сөзін «Ақша әрқашан бар» дегенге ауыстыру);
- Табысты адамдардың әңгімелерін зерттеу;
- Нақты қаржылық мақсаттар қойып үйрену;

Мақсат мүмкіндігінше нақты, уақытпен шектелген және қол жеткізуге болатын болуы керек

Бұл мәселені экономикалық және психологиялық екі позициядан қарастыруға болады. Экономикадан бастайық. Неліктен кедейлік? Материалдық ресурстар адам өмірінде үлкен маңызға ие, егер олардың жетіспеушілігінен өз мүмкіндіктерін толық аша алмаса және ол өзінің барлық уақытын өзінің минималды биологиялық қажеттіліктерін қанағаттандыруға жұмсаса адам белгілі бір себептермен қазіргіден жоғары өмір сүру деңгейін көтере алмайды. Сонымен, ол белгілі бір шеңберде – табыстың ең төменгі деңгейі; адам қалаған өмірді өзі үшін ұйымдастырудың мүмкін еместігін, ұнатпай істеп жүрген жұмысын бәрін сол қалыпта қабылдайды.

Бай адам өз байлығының кепілі. Байларға деген ашуланшақтық және басқа адамдардың игілігіне толық қызғаныш – кедейлік психологиясының негізгі көрінісі. Көптеген адамдар бай болу және адал жолмен табысқа жету мүмкін емес деп санайды. Олар бай адамдарға қызғанышпен қарайды және жалақыдан жалақыға дейін өмір сүреді. Бұл ойлаудың ерекше түрі – кедейлік психологиясының көрсеткіші. Соңғысы жиі кездесетін қате. Адамдар өмірде теріс аспектілерге назар аударып, бастарын дұрыс емес көзқарастармен толтырады. Бұл қаржыға да, өмір сүрудің басқа аспектілеріне де – саяхатқа, демалысқа немесе отбасымен бірге өткізілетін уақытқа қатысты. Нәтижесінде, санадан тыс деңгейде қалыптасқан ақшаға деген теріс көзқарас адамның табыс тауып, табысты болуына кедергі жасайды. Бай психологиясы бар адамдар басқаша әрекет етеді. Олар табысқа жетуден қорықпайды және қазіргі уақытта объективті түрде әлауқаттың тиісті деңгейіне жетпесе де, маңыздырақ, қажет сезінеді. Өзгелердің табыстары мен жетістіктеріне осындай қызғанышпен қарау – кедейлік психологиясының айқын көрінісі. Бұл термин өмірге нақты көзқарастар мен ақша мен байларға қатысты теріс нанымдарға негізделген ойлау түрін білдіреді. Олар болашаққа деген сенімін, өмірлік құндылықтары мен таныс нұсқауларын жоғалтты.

Адамның кедейлік психологиясына бейімділігін тануға болатын әдеттерге мыналар жатады:

- ақшаға әуестену;
- алғаныңыздан көп ақша жұмсау; жалқаулық;
- ескі заттарды сақтау (кедейлер ештеңені тастамайды);
- табысты ақшамен өлшеу;
- қарапайымдылық пен қорқыныш бірінші қадамды жасау, әрекет ету;
- ақшаны басқара алмау, жалақыдан жалақыға дейін өмір сүру әдеті;
- қаржылық сауаттылықтың болмауы;
- әрқашан жедел жәрдемақы алуға ұмтылу;
- негативтіге назар аудару.

Қорыта келе, кедейлік психологиясынан қалай арылуға болады? Кедейлік психологиясының феномені адам қандай әрекет жасаса да ақшаның жоғалуына әкеледі немесе белгілі бір мөлшерден артық табыс табуға мүмкіндік бермейді. Бұл мәселеден құтылу үшін алдымен оның бар екенін мойындап, «дұрыс емес» әдеттермен күресуді бастау керек.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.